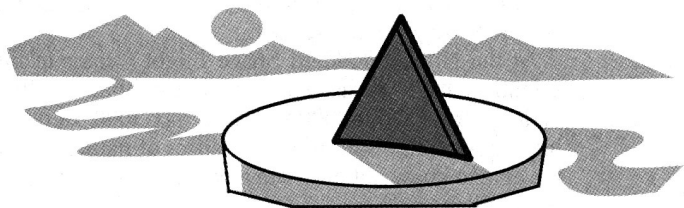

OM LIVET OG TIDEN

Bakgrunnstoff *Forkynneren 3*

Minnevers « Da sa jeg i mitt stille sinn: Det er Gud som skal dømme de rettfærdige og de onde. Han har fastsatt en tid for alle ting og for alt som blir gjort» (Fork 3,17).

Ukeoversikt «For jeg har allerede kjent dem, kjent dem alle sammen:
– har kjent kveldene, formiddagene, ettermiddagene,
jeg har målt mitt liv med teskjeer»

– T. S. Eliot, «The Love Song of J. Alfred Prufrock.»

Det er nok ikke alle som måler livet med teskje, men vi måler det, og de fleste av oss, hvis alt går vel, når målet på sytti år, og hvis vi blir rikt velsignet, åtti. De som allerede har opplevd at en stor del av disse årene er gått, synes nok ikke det er så mye. Så vi dødelige trenger å ta vare på tiden.

Det er kanskje derfor kapittel 3 innledes med et emne som er viktig for alle: tid. Salomo åpner med noen av de vakreste vers som noen gang er skrevet og berører en rekke emner som alle har noe å gjøre med fenomenet tid: Hvor viktig er det å velge rett tid for det vi foretar oss? Hva slags betydning har tanken om evigheten for oss mennesker som blir liggende igjen på tidens

slagmark? Når skal all den ondskap og urett som fyller verden, komme inn for Guds dom? Hva er egentlig forskjellen på mennesker og dyr, ettersom de alle ender på samme sted?

Ikke lite for bare ett kapittel, men som vi har sagt hele tiden: disse tekstene kan bare forstås i lys av hele Skriften, som jo har mye å si om disse viktige emnene.

SØNDAG

Gud over tiden

Hvor nøyaktig går klokken din? Neppe så nøyaktig som et cesiumatomur. Dette uret måler tiden ned en 9.192.631.700-del av et sekund. Den frekvensen som visse atomer benytter når de avgir eller tar til seg stråling. Dette er den tidsregningen Gud har bygd inn i denne delen av naturen. Du verden for presisjon!

Ved The Nasa-Goddard Space Flight Center i De forente stater har forskerne laget en oversikt over alle solformørkelser fra år 2000 f.Kr. til 3000 e.Kr. Med andre ord har Gud bygd inn en nøyaktighet i denne delen av naturen som er så stor at vi både kan vite når fortidens solformørkelser fant sted og når de vil finne sted i fremtiden.

Naturen viser altså at Herren styrer tiden. Dette kommer ikke som noen overraskelse på adventistene, som jo alltid har vist stor interesse for profetiene. Mange av disse profetiene har hjulpet oss til en klarere forståelse av vår egen identitet og oppgave som et folk.

Ta en titt på disse tidsprofetiene som har betydd så mye for oss som et folk, og som er gått i oppfyllelse (Dan 7,25; 8, 14; 9, 24-27; Åp 12,14). Hva kan disse profetiene lære oss om Guds makt og myndighet over det som foregår blant menneskene?

Bibelen taler mange steder om tidens rolle i Guds plan. Jesus stod frem i Galilea og sa at: «Tiden er inne» (*Mark 1,15*). Da Paulus skrev om Jesu første komme, skrev han at: «Men i tidens fylde sendte Gud sin Sønn» (*Gal 4,4*). Da han skrev om Jesu annet komme, sa han: «Ta vare på oppdraget og hold det rent, så du ikke kan anklages for noe, helt til vår Herre Jesus Kristus kommer. Det skal han la oss oppleve når tiden er inne» (*1 Tim 6,14.15*). En engel viste seg for Johannes og sa: «Sett ikke segl for de profetiske ord i denne boken! For tiden er nær» (*Åp 22,10*). Vi ser at Gud tar tiden til bruk når han vil fremme sin vilje.

Til ettertanke **Kjemper du med en sak som gjelder begivenhetenes rette tid? Da må du ned på kne og overgi din vilje til Herren i tillit til ham som har vist at han kan styre tiden. Hva annet er det ved Guds timeplan man kan lære å stole på?**

MANDAG

En tid til å ...?

Les Forkynneren 3,1-8. Merk deg kontrastene: fødes/dø, plante/rykke opp, elske/hate og så videre. Forskerne er ikke helt enige om den nøyaktige betydningen av disse versene, men det later til at Salomo snakker om forskjellige sider av menneskelivet og at visse ting kan være riktige til en tid og andre til en annen tid.

Nøkkelen til det hele er kanskje begynnelsen av det 11. verset, der Salomo etter å ha snakket om Gud sier at «alt skapte han vakkert i sin tid», at alt dette har sin plass til sin tid. Disse versene dreier seg ikke om Guds styrelse, men om menneskets frihet og vårt valg av tid til å gjøre forskjellige ting.

Det vanskeligste er så klart «en tid til å drepe» (*vers 3*). Her er det gitt forskjellige forklaringer, men vi må ikke glemme at Salomo var konge, og at han styrte et land som hadde dødsstraff (*se 2 Mos 22,18-20; 3 Mos 20,2.9-16; 24,14-16; 4 Mos 15,35*). Vi bør også merke oss at det hebraiske ordet for «drepe» i

Forkynneren 3,3 ikke er det samme ordet som i 2 Mos 20,13, som gjerne oppfattes som «myrde».

Hvordan bidrar disse versene til å vise hvor viktig det er å finne den rette tid?

Sal 37,9 _____

Matt 5,21-24 _____

Matt 8,21-22 _____

Rom 8,25 _____

Rom 12,19 _____

I Kor 4,5 _____

Jak 1,19 _____

Til ettertanke **Står du overfor store beslutninger og valg? Hvor viktig er i så fall valget av den rette tid for dine beslutninger? Er det mulig at det ville lønne seg å vente med beslutningen? Eller ville det være galt å vente? Tenk igjen over betydningen av ordene «alt har sin tid». Hvordan kan bønn, bibelstudium og samtaler med andre gjøre det lettere å velge rett til rette tid?**

TIRSDAG

Evigheten i deres hjerter

«Alt skapte han vakkert i sin tid. Også evigheten har han lagt i menneskenes hjerter» (Fork 3,11).

Tidsbegrepet vies plass også i Fork 3,11-15. Når du leser disse vanskelige tekstene, bør du merke deg de forskjellige henvisningene til tid i dem.

Hva er det Salomo vil ha sagt i disse versene (11-15), tror du? Se dem i lys av hele Skriften.

Salomo har innsett at Gud er mektig mens mennesket er svakt og uforstandig. Heller ikke her gjør Salomo seg til talsmann for tankeløse nytelser – men når tiden er velvalgt, kan man høste frukten av sitt arbeid «under solen», her i livet.

Vi klarer ikke fullt ut å fatte det Gud gjør og hans forsyn («de fatter ikke det verk som Gud har gjort fra først til sist» [*vers 11*]). Det er heller ikke nødvendig. Kan det tenkes at Salomo forsøker å si det Jesus sa i Matt 6,34? «Så gjør dere ingen bekymringer for morgendagen; morgendagen skal bekymre seg for seg selv. Hver dag har nok med sin egen plage.»

Hvordan forstår du ordene om at Gud har «lagt evigheten» i menneskehjertet? Tenk ut svaret i lys av Salomos uglade liv. Se også *Hebr 11,13-16; 1 Joh 2,15-17*.

Som vi skal se i torsdagens lekse: mennesker og dyr lider den samme skjebne «under solen». I likhet med geiter, krokodiller og ekorn dør også vi. Men forskjellen er at Gud har lagt evigheten i våre hjerter. Vi mennesker kan forestille oss en eksistens som ikke er avhengig av oss. Hver eneste dag møter døden oss og sår bekymring, frykt og en følelse av noe ufullendt. Og slik bør det også være. Vi burde ikke slå oss til ro med vår skjebne eller være likegyldige overfor den, for det har aldri vært meningen at vi skulle dø. Døden er en inntrenger og Satans verk (*Hebr 2,14; 1 Joh 3,8*). Dette er en av grunnene til at alle materielle gleder oppleves som hule, tomme og *hebel* – de har ikke noe svar på dødens problem der den kikker oss over skulderen, aldri mer enn et pulsslag unna.

Da er det godt å vite at Jesus kom for å tilintetgjøre døden så vi kan slippe den frykten som døden så ofte skaper (*Hebr 2,15*).

ONSDAG

Jesus og dommen

Salomo gransker ennå emnet tid. Men nå penser han det inn på noe helt annet. I Forkynneren 3,16.17 åpner han for et emne som vi skal få møte flere steder i Forkynneren: menneskets ondskap og Guds dom.

Les vers 16. Hva er det han sier? Hvordan kan det finnes ondskap der «retten skulle rå»? Og urett på rettferds sted? Hvilke følelser vekker slikt hos deg? Hva gjorde det med Salomo? Se også Ordsp 17,23; 21,27; Joh 2,14.

Men hvem er det som slett ikke bekymrer seg over urett og ondskap, især der det burde finnes bare rett og rettferd? Salomo var som oss og ønsket bare å se rettferden vinne frem, og til tross for hans sure holdning til en hel del ting, trodde han likevel at Gud omsider ville dømme rettferdig (*Fork 3,17*), for, som han sa, det er en tid «for alle ting og for alt som blir gjort,» og især for Guds dom.

Les Joh 12,31, der Jesus sier: ”Nå felles dommen over denne verden.” Hvordan er det mulig å si at korset var en dom over både rettferdige og urettferdige?

På korset, som var et dommens sted, opplever vi en ufattelig urett: Guds syndfrie Sønn må gi sitt liv for en utaknemlig og ond verden (*Rom 5,6; 1 Joh 2,2*). Samtidig er det et rettferdighe-
tens sted fordi Jesus, som var «Guds rettferdighet», er der. Men

på dette rettferdighetens sted ser vi urett – hele verdens ondskap blir straffet i Jesu person, han som ble «gjort til synd for oss» (2 Kor 5,21). Vi kan si det slik at de rettferdiges dom fant sted på korset, for gjennom Jesu død ble de der sikret seier i dommen (Rom 8,1). Samtidig ble fordømmelsen av de fortapte beseglet, for i lys av korset har de ingen unnskyldning (Joh 3,19).

Til ettertanke Hva ville du skrive hvis noen skulle be deg om kort å forklare hva Jesu soningsdød betyr for deg? Ta med teksten din på sabbaten (ikke en lang utredning).

TORSDAG

Om mennesker og dyr

Les Forkynneren 3,18-22. Hva er det han vil ha sagt her (ikke glem den sammenhengen han skrev i og Bibelens samlede lære)? Hva er det her som vi trenger å merke oss, alle sammen?

Ja, slik er det: I en viss forstand er det ingen forskjell på et dødt menneske og en død hund. Og jo lenger de har vært døde, desto vanskeligere blir det å se forskjell, for til slutt er det ikke annet igjen enn ben.

Igjen er det livet uten Gud og det meningsløse i et liv som bare leves med tanke på umiddelbar nytelse, som Salomo gran-sker. Det bare må bli meningsløst, for til slutt går alle «til det samme sted. Alle er kommet av jord og skal bli til jord igjen» (vers 20). Som vi så på tirsdag, så er dette en tanke som de fles-te finner foruroligende, for den gir alt det som kommer før døden preg av noe som er enda verre enn *hebel*. En ateist skrev om livets «meningsløshet»: det lokker oss med håp og løfter om

mening, men vi ender alle på det samme meningsløse stedet som dyrene.

Hvilke bibelvers klarer du å finne som svar på versene i Forkynneren 3,18-22?

vers 18 (for eksempel Sal 8,6-9) _____

vers 19 (for eksempel Joh 3,16) _____

vers 20 _____

vers 21 _____

vers 22 _____

Selv de som har det best, opplever at livet kan være tøft. På en eller annen måte får vi alle noe å kjempe med. Vi har all grunn til å være glade for det håpet som venter oss når alt her nede er over.

Til ettertanke Hva er det skriftstedet du setter høyest av dem som taler om liv for de frelste etter Jesu annet komme? Les det, be over det og skriv med egne ord det teksten sier til deg.

FREDAG

Videre studium

Alfa og Omega, bind 8, side 159-175 (GC:662-678).

«En sann og velutviklet uavhengighet kvier seg ikke for å innhente råd fra hos de kloke og erfarne, og den viser respekt for andres råd.» – *Testimonies for the Church*, bind 4, side 240.

«Sannheten har mye å tjene på at man velger rette tidspunkt. Seire går ofte tapt på grunn av utsettelse. Man vil stå overfor skjebnetimer. Rask og resolutt handling til rette tid vil resultere i

storslagne seire, men forsømmelser og utsettelse vil påføre oss nederlag og vanære Gud.» - *Testimonies for the Church*, bind 3, side 498.

«Kristus ble behandlet som vi fortjener, for at vi kunne bli behandlet som han fortjener. Han ble fordømt for våre synder som han ikke hadde noen del i, for at vi kunne bli rettferdiggjort ved hans rettferdighet som vi ikke hadde noen del i. Han led den død som tilkom oss, så vi kunne få det liv som var hans. «Ved hans sår har vi fått legedom.» – *Alfa og Omega*, bind 4, side 16 (DA:25).

Spørsmål til drøftelse

- 1. Snakk sammen om det dere svarte på onsdagens spørsmål. Hva kan dere lære av det de andre skrev?**

- 2. Det er blitt sagt at en korrekt beslutning tatt på feil tidspunkt likevel er en feilaktig beslutning. Finnes det noen i deres menighet som er i ferd med å fatte en viktig beslutning? Hvis svaret er ja, og dette mennesket er villig til å høre på andre: Hva kan dere i bibelstudiegruppen gjøre for å hjelpe dette mennesket både å fatte den riktige beslutningen og å vite når tiden er inne til en beslutning?**

- 3. Snakk sammen om døden og hva den betyr for oss kristne. Hvordan bør vi møte den. Hva slags håp har vi, til tross for døden? Hvorfor er det som har med døden å gjøre så vondt til tross for løftene?**

- 4. Hva slags urett har dere opplevd i deres levetid? Hvordan kan vissheten om at Gud vil rette opp all urett hjelpe oss å forholde oss til all den uretten vi opplever her i livet? Snakk også sammen om dette: Burde dette at Gud lover å dømme rettferdig hindre oss i å søke rettferdighet her og nå?**